

Visserij-onderwijs in Den Helder

Geschiedenis

Het vakonderwijs voor vissers is nauwelijks 100 jaar oud en is eigenlijk pas begonnen toen de vissers er zelf om begonnen te vragen.

In het najaar van 1909 richtte de Plaatselijke Commissie voor Visserij-examens een verzoek aan het College van B. en W. om een wintercursus in te richten voor vissers. Hiermee wilde men ervaring opdoen alvorens een opleiding voor schippers en stuurlieden ter zeevisvaart aan de reeds bestaande zeevaartschool te verbinden. De Raad was van de noodzaak niet overtuigd en stelde geen krediet ter beschikking. Wel mochten in de lokalen voordrachten worden gehouden voor de vissers. Behandeld werden onderwerpen als "Visteelt in de Noordzee", "Weervoorspellingen" en "Reddingmiddelen". Deze vielen in zo goede aarde dat de Commissie zich opnieuw tot de Raad wendde. Deze zwichtte maar de toestand van de gemeentekas deed de raad naar de Minister van Binnenlandse Zaken schrijven op 24 december 1910 met een verzoek om subsidie van f. 2430.-

Op 18 februari 1911 bracht de Inspecteur van M.O. (KJ. Campert) een positief advies uit met de overweging f. 1800,- per jaar te verstrekken als de provincie f. 800,- bijdraagt, of de gemeente het bedrag bijpast dat aan de f. 800,- ontbreekt.

In de gemeenteraadsvergadering van 15 september 1911 besloot de raad tot oprichting van een "Zeevisscherijcursus, te verbinden aan de Zeevaartschool" met 16 stemmen voor en 2 tegen en een gelijktijdige subsidieverstrekking met 17 stemmen tegen 1.

De leraren van de zeevaartschool gingen les geven aan de visserijcursus. Deze bestond uit:
Afdeling A: aanvangscursus -dagcursus voor jongelui van 13 tot 17 jaar
Afdeling B: examencursus voor vissers van 17 jaar en ouder.

Provinciale Staten zegden toe over 1913, 1914 en 1915 een subsidie te verstrekken van f. 1850,-, mits het Rijk per jaar f. 7000,- toevoegde, en over 1912 f. 50,- voor ieder maand vanaf de opening. De lessen begonnen op 1 november 1912 met 13 leerlingen aan de A- en 33 aan de B-afdeling.

De zeevaartschool had nu 4 afdelingen t.w.

1. een vaste 2-jarige cursus
2. een stuurliedenafdeling
3. een machinistenafdeling
4. een visserijschool

Het cursusgekl bedroeg f. 0.50 per persoon per cursus voor de A- en f. 1.- per persoon per cursus voor de B-afdeling. Daar echter bleek dat veel lessen werden verzuimd bij goed visweer, vooral door degenen die in de kustvisserij zaten, werd in 1914 de dagcursus omgezet in een avondcursus.

Toen in de jaren '20 een ernstige economische crisis heerste moest ook in het zeevaartonderwijs worden gesnoeid. Voorgesteld werd:

- de cursus 1^e en 2^e e stuurlieden samen te voegen,
- de machinisten-avondschoon op te heffen en
- examenklassen en opleidingen machinistendiploma's B en C samen te voegen.

Verzet van het College van B. en W. leidde er toe dat dit niet door ging maar als compromis werd de visserijschool opgeheven en het onderwijs aan verbandleer aan de zeevaartschool gestaakt. Per 1 september 1924 werden aan de Visserijschool ontslagen de directeur van Mierlo en de leraren Cedee, Zeilinga, Middendorp, Hulk en Langerak.

In de Wet voor de Zeevisvaardiploma's van 1935 werden bepaalde diploma's aan boord verplicht. Helaas werd deze wet eerst in 1947 van kracht en pas dan beginnen verschillende Commissies hun werkzaamheden. In 1948 wordt door B. en W. een Commissie van Onderzoek ingesteld en in 1954 komen Burgemeester en Wethouders met een voorstel aan de Raad om te komen tot de oprichting van een visserijschool met 2-jarige dagcursus, te verbinden aan de zeevaartschool "Noorderhaaks". Aldus werd besloten en op 1 september 1954 opende de School voor de Zeevisvaart haar poorten. De toeloop was bevredigend maar hield niet over.

Landelijk beleid en de gevolgen

Van alle commissies die zich over de problemen van visserij en onderwijs bogen, waren die voor de groep Zeevisserij-onderwijs en die voor Oefenschip van belang.

De Commissie Oefenschip werd in 1957 ingesteld en in 1962 werd de logger SCH. 14 aangekocht en onder de naam "Zeearend" geschikt gemaakt voor dagreizen met ca. 20 leerlingen. Het experiment slaagde en besloten werd tot de bouw van een doelmatig en volwaardig visserij-instructieschip dat op 19 mei 1976 in IJmuiden werd gedoopt als "Koningin Juliana"

De werkgroep "Zeevisserij-onderwijs" kwam in 1969 voor het eerst bijeen en formuleerde een voorstel m.b.t. een volledig nieuwe diplomering. Hiervoor moest de Wet op de zeevisvaartdiploma's op de helling.

Was de Helderse visserijschool in 1954 gestart met een 2-jarige dagcursus, de nieuwe wet noodzaakte over te gaan tot een 3-jarige cursus. Deze bestond uit een 2-jarige voorbereiding en daarna kon gekozen worden tussen opleiding motordrijver of stuurman. Hier bleken evenwel grote problemen te ontstaan omdat veel leerlingen na de twee jaar van school gingen en naar zee trokken. De gedachte van zo vroeg mogelijk de kost verdienen leek onuitroeibaar. Als later de leerplicht wordt verlengd tot tien jaar verbetert de situatie wat

Vanaf 1975 is de cursus zelfs uitgegroeid tot een 4-jarige opleiding.

Bovendien start in 1976 de nieuwe school

Perspectieven

Tijdens het bewind van Middendorp, tot 1957, is het worstelen om de school overeind te houden. De 18 jaren van Sabelis vertonen vanaf 1963 een stijgend aantal leerlingen van 26 in het leerjaar 63/64 naar 90 in 74/75.

De keuze-mogelijkheden zijn dan als volgt: Een vierjarige cursus: na afloop wordt via een schoolexamen een diploma verkregen dat ingewisseld kan worden voor het diploma SW VI met gelimiteerde vaarbevoegdheid. De S staat voor stuurman en de W voor werktuigkundige, een geïntegreerde opleiding dus. Het diploma wordt echter pas uitgereikt als tevens het zwemdiploma A kan worden getoond. Wordt het diploma SW VI niet gehaald maar is het vak "Wet uitwijken" voldoende dan kan, met het diploma A, het diploma S.VII worden verkregen.

Na het behalen van het diploma SW. VI kan de leerling gaan varen (mits zijn leerplicht is voldaan) maar hij kan ook nog een jaar doorstuderen en via een schoolexamen het diploma SW.V halen, meer armslag maar nog steeds voor een beperkt vaargebied.

Er is een andere manier om SW.V te behalen, nl. via een vooropleiding van MAVO 3 met de vakken wis-en natuurkunde of met een L.T.S.diploma

Na het diploma SW.V kan nog verder worden gestudeerd voor stuurman, dan wel Werktuigkundige.

Na 1 jaar studie is het behaalde diploma geldig voor een onbeperkt vaargebied als stuurman of voor grotere motorvermogens als werktuigkundige.

Literatuur: Visserij-onderwijs in Den Helder 1912 -1976 van H.E.Kuipers. Uitgave 1976.